

PROJECTE

“LA RESIDÈNCIA A ON M’AGRADARIA ANAR A VIURE”

SUMARI D’ASPECTES POSITIUS OBSERVATS EN LES VISITES DELS VOLUNTARIS GRANS DE FATEC A RESIDÈNCIES DE CATALUNYA

INTRODUCCIÓ

En anar envellint es possible que l'evolució de les nostres condicions i circumstàncies faci que no sigui possible complir el desig de seguir vivint en el domicili habitual i nosaltres ens plantejem, o ho facin els nostres familiars, la conveniència d'anar a viure a una residència.

Arribat aquest moment voldriem tenir instruments que ens ajudin a valorar les diverses possibilitats existents i diferenciar entre elles. Instruments que ens orientin sobre quines són les característiques de la estructura i del funcionament d'un centre residencial que ens permetin seguir "vivint" la nostra vida.

OBJECTIUS

- Proporcionar a la Gent Gran i als seus familiars un conjunt d'orientacions que els resultin d'utilitat per escollir una residència entre les possibilitats al seu abast
- Produir dos instruments :
  - Un sumari d'aspectes positius observats durant la visita
  - Fitxer que recull la informació sistematitzada de cada una de les residències visitades

METODOLOGIA I ACTIVITATS

- Determinació de pautes i concreció dels aspectes rellevants a anotar.
- Realització de visites per un Equip de Voluntaris Grans que recullen la informació a través de la observació i la visita efectuada a la Direcció del Centre (explicació del funcionament i objectius i documentació diversa)
- Confecció d'una fitxa per cada Residència visitada, que s'enviarà a la direcció per la seva aprovació.
- Elaboració del sumari d'aspectes positius a partir de les dades observades en les diferents Residències.

RESULTATS

- Actualment el projecte s'està desenvolupant a Barcelona ciutat i comarca, i part de Girona.
- S'han visitat 94 Residències
- 70 fitxes confirmades.
- Les valoracions de professionals, famílies i diferents grups de gent gran involucrats posen de manifest nous esquemes referencials, basats en el principi "les persones residents continuen sent subjectes de drets", independentment de les circumstàncies.
- Es produïxen un numero creixent de consultes.

CONCLUSIONS

- Aquest projecte cerca que es conegui el model de residència al qual acceptariem anar a viure per desenvolupar-hi un envelliment actiu d'acord amb el nostre possible nivel de dependència.
- Valorem que el projecte pot contribuir a minorar la visió estereotipada de les residències.
- El projecte és una mostra d'activisme civic de una gent gran.
- El projecte sintonitza amb la reivindicació de drets de les persones grans per part de les organitzacions internacionals.

ASPECTES POSITIVS QUE CONSIDEREM FONDAMENTALS I IMPRESCINDIBLES

**La
persona,
els seus
drets i les
seves
preferèn
cies**

- Els residents son sempre interpel·lats per el seu nom habitual, el que ells prefereixin.
- Respecte al resident vers: la ideologia u opinions polítiques, creences religioses, socials o aficions.
- Se'ls respecta els seus desitjos i demandes i s'intenta afavorir-lo en la mesura que sigui possible..
- Els residents poden convidar als seus familiars o amics a visitar-los a la seva habitació.
- Poden personalitzar la seva habitació En el reglament de règim intern s'especifica la possibilitat de personalitzar l'habitació amb elements propis
- Es respecten les seves preferències en el vestit i abillament personal.
- L'entrada i sortida de la residència és lliure, només limitada si les condicions físiques i/o mentals del resident no ho permeten.
- Els residents no estan col·locats en bateria sinó de forma que faciliti el contacte, encara que sols sigui visual. ..
- No s'entra en una habitació que tingui la porta tancada sense trucar prèviament i només s'hi entra si s'ha rebut el permís.
- Els professionals saluden sempre quan passen per una sala comuna o es creuen amb un resident encara que es tracti d'una persona molt dependent i/o en cadira de rodes.
- Tenen un programa per evitar fer subjeccions. Si es fan subjeccions es segueix el protocol establert

La Participa ció

- No es tracta a les persones partint de les seves limitacions sinó de les seves capacitats conegudes o potenciables fomentant la seva participació.
- Els residents son convidats a participar en el establiment del seu Pla Individual d'atenció, i si així ho desitgen, juntament amb els seus familiars. Posteriorment participarien en els canvis que s'introdueixen en les revisions puntuals o periòdiques.
- Aquesta participació es produeix també en el cas de residents amb deteriorament mitja o lleuger.
- Si el resident no es capaç d'aquesta participació, hi participa sols la família.
- Participen en decisions del centre, com ara: establiment dels menús, activitats, sortides, festes, i es valoren les opinions personals dels residents sobre temes de funcionament de la residència.
- Aquesta participació es fa a traves de:
  - El Consell de Participació
  - El Consell de participació ampliat
  - Assemblees periòdiques de residents
  - Comissions diverses
- Els horaris de menjador són semblants als de la comunitat per facilitar la interrelació.
- Hi ha un sistema de recollida i resposta de les queixes i suggeriments dels residents
- Es garanteix la resposta a la persona que ha formulat la queixa

La organit zació i las interven cions

- **Hi ha un projecte del centre.**
- **Hi ha un protocol de ingrés o d'acolliment**
- **Hi ha un reglament de règim intern**
- **Els drets i deures dels residents i els del centre estan recollits en aquest protocol d'acolliment, en el reglament de règim intern o en un altre document.**
- **Tots els cuidadors amb la titulació requerida o en tràmit de homologació.**
- **Tot resident te assignat un cuidador responsable**
- **Es fa un pre-ingrés en el que s'inicia la història social del resident**
- **Dossier viu de cada resident**
- **El resident i la seva família, o només aquesta, cas què el resident no estigui en condicions de fer-ho, participen en la redacció del PIAI.**
- **Hi ha un sistema de control de qualitat**
- **Control de Qualitat de Vida segons Escala Gencat**
- **Enquesta de satisfacció dels residents, professionals i familiars.**
- **S'ha creat el Consell de Participació**

La família

- Des del "pre-ingrés" la família es considerada un element clau en la cura del seu familiar i es compromet a fer tasques de suport: acompanyar a l'exterior, cuidar-se de la compra de la roba, i altres.
- Si el resident ho desitja, la família participa en la redacció del PIAI i en les revisions periòdiques del PIAI per part de l'equip multidisciplinari. En cas de no poder participar, se li explica després tot el procés.
- Si no hi participa, al menys la família té coneixement del Pla individual d'atenció del seu familiar i de les modificacions que si estableixen en les seves revisions
- Valoració de la intimitat familiar i propiciar-la amb gestos de millora de les infraestructures per a aquest fi.
- L'horari de visites dels familiars és ampli, i si cal flexible.
- Si el resident ho desitja, els familiars poden accedir a l'habitació.
- Són convidats a totes les festes.
- Es convoca regularment reunió general dels familiars
- Hi ha òrgans de participació adreçats als familiars
- Hi ha mecanismes de canalització dels suggeriments o queixes dels familiars.
- Els familiars poden participar en la vida coti-diana en activitats del seu familiar, higiene, tallers

L'edifici i el seu equipa ment

- Situat al centre del poble o barri.
- Es modern o està reformat
- Ben comunicat amb la resta de la població o poblacions veïnes per transport públic proper.
- Si es tracta d'una residència gran, està dividida en unitats de convivència de màxim de 20 persones, amb equip de professionals propi, menjador i sala comunitària propis, amb distintius propis per ajudar a identificar-les Per exemple pintades de colors diferents, quadres atractius a la sortida del ascensor.
- Bon manteniment.
- Bona il·luminació natural a tot l'edifici.
- Sense barreres, ni esglaons ni rampes pronunciades.
- Amb passadissos amples i amb baranes així com a tots els llocs que siguin adients.
- Sala o sales d'activitats.
- Calefacció a tot l'edifici.
- Aire condicionat a tot l'edifici o almenys als espais comuns.
- Ascensors de porta àmplia per a cadira de rodes.
- Almenys un ascensor amb profunditat per "camilles".
- Totes les habitacions exteriors .
- Habitacions majoritàriament individuals i algunes dobles.
- Amplies, que permetin una bona mobilitat a les cadires de rodes.
- Alarmes a la habitació per a cada resident.
- En les habitacions compartides hi ha cortines corredores de separació.
- Armari d'ús individual suficient per a la roba de cada resident.
- Les habitacions estan personalitzades amb objectes propis dels residents, quadres i fotografies pròpies, per als que disposen de prestatgeries, taulers, i si ho desitgen amb mobles propis.
- Higiene acurada de totes les instal·lacions. Cap tipus de olor de fluids corporals ni de detergents o desinfectants.
- Ben equipat amb:ajudes tècniques, elements manipulables ergonòmics, interruptors a l'alçada de cadires de rodes, butaques ergonòmiques amb braços, a totes les sales i menjadors

La integració en la comunitat

- La relació de la Residència amb el poble és un altre dels pilars en que s'apoya el seu funcionament, és fàcil entrar i sortir d'ella.
- Procuren que per la gent del poble, «no sigui estrany anar a la residència» i axó facilita el us dels seus serveis
- Es participa en activitats i festes del barri o població
- Apropar la Residència al barri oferint els residents a les persones que pasen, petits obsequis en festes senyalades, per exemple petites bosses amb caramels per Sant Roc, xocolate amb melindros per Santa Eulalia, i altres.
- Participació dels voluntaris en activitats de grup i individuals, mai substituïnt a un professional

ALTRES ASPECTES DE QUALITAT IMPORTANTS

La persona, els seus drets i les seves preferències

- Valoració i possibilitat de desenvolupament de les seves qualitats intel·lectuals, artístiques, manuals.
- L'horari del desdèjuni es flexible, i es pot escollir entre diferents possibilitats
- Es poden demanar variacions en el menú, es disposa per exemple de sopa o verdura per substituir el primer plat i carn o peix a la planxa per el segon.
- Hi han cada dia, dos menús entre els que es pot escollir
- Menú diari exposat amb fotografia a mida gran.
- Nevera prop dels menjadors en la que els residents hi poden tenir alguns aliments, o be es pot tenir una petita nevera en la habitació que es revisada regularment
- Moble prop dels menjadors en el que els residents poden tenir alguns aliments que no necessiten nevera
- Es facilita el menjar a les persones que tenen dificultats, amb preparacions fàcils de mastegar i amb una presentació apetitosa.
- Inquietud des de la Direcció i/o equip directiu per qüestionar en tot moment la finalitat de les seves accions, en altres paraules: desig constant de millora en el respecte als desitjos dels residents.
- En problemes puntuals, si s'acorda la necessitat d'implantar un recurs (caminador, cadira de rodes, triturats, "empapadors") es fa sempre amb la intenció que aquest recurs sigui provisional i un cop superat el problema, s'intenta tornar a la normalitat.
- En alguns casos han acceptat que el nou resident vingués al Centre amb la seva mascota.
- Per tal de facilitar les sortides dels residents que per la seva situació podrien patir desorientació, es disposa de uns instruments amb dispositiu de localització i que son difícils de treure.
- Els residents *autònoms i amb independència bona o mitjana*, no comparteixen espais comuns amb els que tenen necessitat de cura constant, molt en particular amb els de incapacitats mental.

La Participa ció

- Se'ls donen responsabilitats en funció dels seus desitjos i de les seves capacitats, encarregats de jardí, de l'hort, de la capella, col·laboració en el parar taula, participació en la preparació de festes.
- Alguns residents son membres interns de la associació de voluntaris del centre i ajuden a altres residents.
- Conveni de participació regular de voluntaris propis o d'una associació
- Tenen la possibilitat de posar puntualment en els espais comuns, elements de sensibilitat pròpia, amb l'aquiescència dels altres residents (Cartells de festes, banderes de clubs esportius i altres).
- Diàlegs múltiples de tots els membres residents un cop al mes
- Projecte de formació per les famílies on s'imparteixen pautes tant pel tracte amb els seus familiars com pel seu propi envelliment.
- Es redacta una revista o butlletí del centre i els residents participen en la seva redacció..
- Si es detecta que un resident te alguna queixa que no manifesta, es procura que ho parli amb la treballadora social
- S'ofereix una maquina de fotos en ocasions de excursions, afegint un concurs posterior
- Es crea un taller de pastisseria per els aniversaris
- Al jardí hi ha un petit hort en el que participen els residents
- Hi ha taules-jardinera per que puguin fer hort o jardineria els residents amb mobilitat reduïda.
- Els residents que tenen cura de l'hort poden convidar als seus companys al àpat amb els fruits del mateix
- Tallers de reconeixement de la llar, de costura, de tocador, de cuina.
- Quant entra un nou resident i s'ha de pintar l'habitació se li pregunta de quin color vol que es pinti
- Hi ha a els espais comunitaris fotos d'activitats en les que surten els residents.
- Es mostren les fotos d'aniversaris penjades a les parets i als panells d'anuncis, i la corresponent al dia, a l'entrada

La organit zació i les interven cions

- Certificació de acreditació d'excel·lència de FADA, (Fundación para la Acreditación del Desarrollo Asistencial). (Joint Commission Internacional del EEUU). És molt exigent.
- S'entrega una còpia del PIAI, i el familiar signa haver-la rebuda
- Hi ha un fulletó "Manual d'acolliment i bona praxi" en que es recullen les recomanacions al personal per un bon tracte i una bona praxi, per exemple:
  - Reunions setmanals de l'equip multidisciplinari
  - Reunions setmanals de l'equip de cada unitat de convivència, si el Centre hi està dividit
  - Reunions periòdiques de la Direcció amb els cuidadors, amb l'equip de cuina i amb l'equip de neteja.
  - Registre de totes les queixes i suggeriments. Tots reben resposta amb la explicació de l'actuació que s'ha fet al respecte
- En el "pre-ingrés" es visita al futur resident en el seu domicili; així aquest, en ingressar no és un desconegut per al centre, ni el centre per a ell. Si està ingressat en una altra residència, en un soci-sanitari o en un hospital se'l visita en ell.
- En aquest "pre-ingrés" es proposa formalitzar el document de voluntats anticipades, ja que és més violent quant fa temps que hi resideix.
- Part del personal està format en DCM i l'utilitza (Dementia Care Mapping)
- Hi ha redactat un decàleg DCM de bones pràctiques
- Tenen un comitè d'ètica o en formen part amb altres residències
- Es segueix el control de qualitat ISO 9000
- Els professionals de cura directa amb els residents, porten uniformes de colors vistosos i alegres fugint dels colors hospitalaris
- Per tal de evitar equivocacions en la distribució dels menús, a cada menjador hi ha un tauló amb el regim de cada un dels residents, estris especials que necessita i un planell de les taules amb una fotografia de cada resident en el lloc que ocupa.
- La medicació es distribuïda en format monodosi.
- Es fa formació permanent dels professionals, segons necessitats i/o a demanda d'ells.
- Formació de tot el personal en atenció gerontològica centrada en la persona
- Es mira de reduir al màxim la rotació de personal, de manera que sigui una persona la que cada dia aixequi a uns residents i una persona la que els enlliti
- Preocupació i avaluació del grau de satisfacció del personal en la seva tasca.
- Pictogrames penjats a la porta de la habitació per facilitar el reconeixement per les persones amb deteriorament mental

La organit zació i les interven cions

- S'ofereixen varietat d'activitats cada dia de la setmana, matí i tarda.
- Cada activitat te la seva programació, objectius, registre i avaluació.
- Celebració de festes assenyalades: aniversaris i onomàstiques dels residents, festes tradicionals (Nadal, Revetlles, Carnestoltes, etc).
- Sempre que és possible, es programen activitats a l'exterior amb transport adaptat per als residents amb mobilitat reduïda, sortides en grup al teatre o altres espectacles, excursions en autocar o sortides properes: a la platja, a les places del poble o barri, per tal de participar en activitats socials i intergeneracionals pròpies del poble o barri com són les festes majors.
- Excursions d'un dia a llocs d'interès històric, artístic, paisajístic, etc..
- Tenen animals de companyia, gossos amb els que es relacionen els residents i que col·laboren en teràpia. Per fer-ho han rebut formació especialitzada.
- Danzateràpia portada a terme per especialistes i amb resultats molt encoratjadors per a tot tipus de persones, fins i tot per a estats cognitius molt greus, que no poden bellugar-se de peu.
- Hi ha alguns serveis per a usuaris externs, àpats, bugaderia, perruqueria
- Organització d'un casal d'estiu per als fills de les/els treballadores/rs, amb el que s'aconsegueix la interrelació amb els avis i la conciliació familiar.

La família

- Programa de suport a les famílies, en l'ingrés, en l'estada i en el dol i el decés.
- Possibilitat de que la família pugui acompanyar al resident en situació terminal a la seva habitació.
- Hi ha constituïda una Associació de Familiars i Amics per fomentar la participació e implicació dels familiars a la residència.
- Els familiars dels residents de la unitat de persones amb alt nivell de dependència poden accedir amb una clau a la unitat. També poden anar a donar-los el dinar.
- Poden demanar una clau mestre de la habitació del seu familiar que està tancada a certes hores
- Hi ha periòdicament reunions de familiars com a comissió de seguiment del funcionament general del centre.
- Hi ha familiars que son membres de la associació de voluntaris del Centre
- Es fa formació per els familiars.
- Que algún o alguns residents participin juntament amb familiars en la reunió d'explicació del centre a d'altres
- Servei de menjador obert als usuaris externs.
- Possibilitat de compartir amb els familiars un dinar en un reservat
- Possibilitat de que un familiar hi vagi a dinar un dia determinat a la setmana

L'edifici i el seu equipament

- Entrada ampla, acollidora, amb seients, amb murals ben vistosos on hi ha la informació de les activitats, dies i hores, festes del barri o de la residència, fotografies d'activitats recents en les que surten els residents i altres informacions d'interès.
- A la entrada hi ha penjat el reglament de règim intern, de forma que sigui fàcil de llegir.
- A la entrada hi ha penjat el horari de visita dels diferents professionals
- Decoració de les sales comunitàries amb fotografies antigues dels residents.
- Tractament antilliscant del terra i molt en particular dels banys.
- Sala de fisioteràpia ben equipada i gimnàs.
- Sala multisensorial per estimulació
- Aire condicionat a tot l'edifici
- Zona infantil al interior o al exterior per facilitar les visites de nens
- Ascensors de porta àmplia per a cadira de rodes i profunditat suficient per a lliteres
- Ascensors amb un sistema de posta en marxa que pot ser usat per les persones vàlides però no ho permet a les que tenen molt limitades les capacitats mentals.
- Als menjadors i sales comunitàries taules amb una sola pota central
- Alarma amb registre central de quant ha sonat i de la resposta.
- Habitacions amb bany complet geriàtric i alarma
- Als passadissos hi ha uns sensors que augmenten la il·luminació artificial al anar disminuint la llum exterior
- Llits amb mobilitat elèctrica i amb regulació d'alçada.
- A la porta de cada habitació hi ha el nom i el retrat del resident o residents
- Hi ha possibilitat de portar mobles propis
- La residència proporciona el transport dels mobles que es puguin portar per personalitzar l'habitació
- Hi ha possibilitat de portar a la habitació una TV petita.
- Hi ha la possibilitat de penjar quadres propis a la habitació.
- Hi ha la possibilitat de tenir una nevera petita a la habitació, que es revisada dos cops a la setmana com a mínim.
- Jardí gran, ben cuidat.
- Jardí amb tendals i mobles de jardí adients.

L'edifici i el seu equipa ment

- Terrassa amb tendals i mobles de jardí adients
- Portes aïllants d'incendis
- Possibilitat de portar a la residència la pròpia mascota
- Ben equipat amb altres ajudes tècniques a mes de les grues; banyera geriàtrica i altres.
- Avisador de moviments sobre els llits de persones dependents per evitar subjeccions
- Escales amb una tira de color fosc o diferent marcant els esglaons
- Estovalles de roba al menjador.
- Bugaderia amb un departament individual per a la roba personal de cada resident.
- La roba bruta i la brossa van directament al soterrani per conductes especials i no passen per els ascensors o escales.
- Chip a la roba personal de cada resident.
- Ordinadors a disposició dels residents i/o possibilitat de fer servir el propi.
- Wi-Fi per als residents que usen ordinador.
- L'equip comunitari de TV es adient en mida i col·locació
- Es disposa un mirall gran a cada planta per poder veure's de cos sencer
- Piscina amb zona de poca fondària per poder-hi fer exercicis
- Piscina amb zona de Spa.
- Vehicle adaptat per persones amb mobilitat reduïda.

La Integració en la comunitat

- Relació amb les associacions del barri
- Relació amb escoles o espais per establir unes bones relacions intergeneracionals. Normalment es fan visites i celebren junts festes molt concretes: Nadal, Reis, la Santa patrona del barri o de la ciutat, verbenes, etc..
- Realització d'activitats conjuntes amb les escoles.
- Relació amb els residents d'altres residències,.
- Relació amb casals de gent gran que hi van amb la seva coral, grup de teatre,...
- En la associació de voluntaris del centre hi son membres persones del barri i familiars dels residents.
- Participació dels voluntaris en activitats de grup i individuals, mai substituïnt un professional.